Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”

Декан філологічного факультету
Пилипчук С.М.
“30” серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (МОРФОЛОГІЯ)

галузь знань	03 Гуманітарні науки (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	035 Філологія (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	035.03 Слов’янські мови та літератури (назва спеціалізації)
факультет	філологічний (назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Сучасна українська літературна мова (морфологія)** для студентів за спеціальністю 035 Філологія(спеціалізації 035.03 Слов'янські мови та літератури „30" серпня 2017 року – 17 с.

Розробник: Сколоздра-Шепітко О.Р., доцент, кандидат філологічних наук

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.

Завідувач кафедри Купчинська З.О.

_____ (Купчинська З.О.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

«30 » серпня 2017 р

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.

«30» серпня 2017 р. Голова _____ (Пилипчук С.М.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 6 (3+3)	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки	Нормативна
Модулів 4 (2+2)	Спеціальність 035 Філологія	
Змістових модулів 4	Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		*Семестри*
Загальна кількість годин – 180		4 5
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 (лекції – 1, практичні -2 у 4 семестрі); 2 (лекції - 1, практичні -1 у 5 семестрі) аудиторних – 48 (у 4 семестрі), 32 (у 5 семестрі) самостійної роботи студента - 100 (42+58)	Освітній рівень: бакалавр	32 (16+16)
		Практичні,
		48 (32+16)
		Самостійна робота
		100 (42+58)
		Вид контролю:
		контрольні роботи, тести, залік у 4 семестрі, іспит у 5 семестрі

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 25 %
для заочної форми навчання –

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – ознайомити студентів із морфологічною структурою української літературної мови на синхронному зрізі.

Завдання – навчити студентів, зважаючи на теорію, аналізувати з погляду морфології слова самостійних та несамостійних частин мови, дотримуватися літературних норм при використанні їх у писемному та усному мовленні.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:
теорію української морфологічної науки, зокрема основні морфологічні поняття «граматична категорія», «граматичне значення», «граматична форма», закони української мови, погляди вчених на різні теоретичні проблеми, граматичні ос облив ості всіх частин мови, словозміну іменників, прикметників, числівників, займенників та дієслів.

вміти:
робити морфологічний аналіз тексту, виявляти граматичні особливості слів самостійних частин мови, зіставляти міжчастиномовні граматичні значення у словах різних частин мови, указувати на роль слів несамостійних частин мови, давати історичні коментарі до різних морфологічних явищ.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні питання граматики. Основні поняття морфології. Іменник як частина мови	
Тема 1.	Граматика як наука, її різновиди. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди. Предмет морфології, методи дослідження. Частини мови. Принципи поділу слів на частини мови. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Граматичні засоби вираження граматичних значень
Тема 2.	**Іменник** як частина мови з погляду різних учень. Категорійне значення іменника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей іменника. Лексико-граматичні розряди іменників.
Тема 3.	Категорія роду іменника. Іменники з семантично мотивованим родом. Іменники з семантико- і формально-граматичними способами вираження родової ознаки. Подвійний рід іменників. Подвійні форми іменників одного роду. Хитання в граматичному роді іменників.
Тема 4.	Категорія числа іменника. Дві числові форми в сучасній українській літературній мові. Однина та множина іменників. Іменники, які творять корелятивні числові форми. Однинні іменники. Множинні іменники. Категорія відмінка. Значення відмінків. Граматичні засоби вираження значення відмінка.
Тема 5.	Поділ іменників на відміни та групи з історичним коментарем. Іменники, які не належать до жодної з відмін.
Тема 6.	Іменникові парадигми. Відмінювання іменників I, II, III та IV відмін.
Тема 7.	Відмінювання множинних іменників. Явище субстантивації в українській мові.
Змістовий модуль II. Прикметник, числівник і займенник як частини мови	
Тема 8.	**Прикметник** як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прикметника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників. Якісні прикметники та їх граматичні, семантико-граматичні і словотворчі особливості. Ступені порівняння якісних прикметників. Прикметники, які не утворюють ступенів

	порівняння.
Тема 9.	Відносні прикметники. Семантичні групи відносних прикметників. Особливості їх творення. Відносно-якісні прикметники. Особливості їх творення. Присвійні прикметники. Семантичні групи присвійних прикметників. Особливості їх творення. Присвійно-відносні прикметники. Особливості їх творення. Перехід прикметників з однієї семантичної групи в іншу
Тема 10.	Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники (членні і нечленні форми прикметників). Стягнена і нестягнена форми як морфологічні варіанти повних прикметників. Тверда і м'яка група відмінювання прикметників. Особливості відмінювання прикметників на *-лиций*. Перехід інших частин мови в прикметник (ад'єктивація).
Тема 11.	**Числівник** як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення числівника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей числівника. Групи числівників за значенням. Означено-кількісні та неозначено-кількісні числівники. Означено-кількісні числівники: власне кількісні, збірні та дробові. Порядкові числівники. Частиномовний статус слів "другий", "десятий" тощо у різних вченнях. Поділ числівників за структурою та особливостями творення: прості, складні і складені числівники. Морфологічні особливості числівників. Особливості виявлення категорії роду, числа і відмінка у числівників. Кількісно-іменні словосполучення з числівниками в непрямих відмінках.
Тема 12.	Відмінювання числівників. Шість типів відмінювання числівників. Відмінювання порядкових числівників. Наголошування числівників.
Тема 13.	**Займенник** як частина мови. Категорійне значення займенника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей займенника. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості
Тема 14.	Особливості реалізації категорії роду, числа та відмінка кожної групи займенників. Особові займенники. Зворотний займенник. Присвійні займенники. Питально-відносні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Заперечні займенники. Неозначені займенники
Тема 15.	Парадигма займенника. Відмінкові парадигми займенників співвідносні з парадигмами іменників, прикметників та числівників. Наголос у займенниках. Перехід інших частин мови у займенник (прономіналізація).
Змістовий модуль ІІІ. Дієслово як частина мови	
Тема 16.	**Дієслово** як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення дієслова. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей дієслова. Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то. Інфінітив (неозначена форма дієслова). Особливості виявлення дієслівних категорій у інфінітива. Особливості морфемної структури інфінітива. Пестливі форми інфінітива.
Тема 17.	Загальнодієслівні категорії. Категорія виду. Парновидові, одновидові та двовидові дієслова. Граматичні категорії перехідності / неперехідності та стану дієслова. Перехідні дієслова та їх морфологічні ознаки. Неперехідні дієслова та їх морфологічні ознаки. Синтаксичний спосіб вираження перехідності/неперехідності. Дієслова активного стану і граматичні засоби

	вираження його форм. Зворотно-середній стан: власне зворотні дієслова, непрямо-зворотні дієслова; активно-безоб'єктні .дієслова; пасивно-якісні дієслова; зворотно-пасивні дієслова. Дієслова, які не мають значення стану
Тема 18.	Граматичні категорії способу та часу**.** Особливості виявлення категорії часу дієслова в сучасній українській літературній мові Часи дієслів: теперішній, майбутній, минулий, давноминулий, минулий умовний час. Категорія способу. Дійсний, умовний, наказовий, спонукальний і бажальний способи. Дійсний спосіб та граматичні засоби його вираження. Наказовий спосіб та граматичні засоби його вираження. Умовний спосіб та творення його форм. Історичний коментар. Особові форми умовного способу. Неособові форми умовного способу. Категорія особи і числа. Особові парадигми дієслів. Рід як іменна категорія особових дієслів. Особливості виявлення роду у особових формах дієслів. Історичний коментар.
Тема 19.	Поділ дієслів на дієвідміни за основою інфінітива та основою теперішнього часу. Парадигми дієслова.
Тема 20.	Дієприкметник як форма дієслова. Граматичні категорії дієприкметника та особливості їх реалізації в сучасній українській літературній мові. Синтаксичні функції дієприкметника. Дієприкметник у вченні І. Кучеренка, К. Городенської та І. Вихованця. Активні та пасивні дієприкметники. Активні дієприкметники, їх граматичні категорії. Особливості творення активних дієприкметників. Пасивні дієприкметники, їх граматичні категорії, особливості творення пасивних дієприкметників. **Дієприслівник** як форма дієслова. Граматичні категорії дієприслівника та граматичні засоби їх вираження. Синтаксичні функції дієприслівника. Дієприслівник у вченні І. Кучеренка, К. Городенської та І. Вихованця. Творення дієприслівників теперішнього та минулого часу
Змістовий модуль IV. Прислівник. Службові частини мови. Вигук.	
Тема 21.	Прислівник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прислівника. Морфологічні особливості, лексичне значення і синтаксична роль прислівника. Семантико-синтаксичні розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Наголошування прислівників. Складні прислівники. Омонімія прислівників та інших частин мови. Перехід прислівників у інші частини мови.
Тема 22.	**Службові (неповнозначні) частини мови**. Статус службових слів у вченні І. Кучеренка. Нечастиномовний статус службових слів. Службові слова-морфеми. Слова-речення (І. Вихованець, К. Городенська). **Прийменник** як частина мови. Морфологічна класифікація прийменників. Первинні і вторинні прийменники. Відіменні, віддієслівні та прислівникові прийменники. Основні значення конструкцій з первинними прийменниками. Синонімічні прийменникові конструкції. **Сполучник** як частина мови. Прості, складні і складені сполучники.Поділ сполучників за способом уживання. Одиничні, повторювальні і парні сполучники. Синтаксичні функції сполучників. Сполучники сурядні та підрядні. Сурядні сполучники: єднальні, протиставні і розділові. Підрядні сполучники: причинові, часові, умовні, мети, порівняльні, допустові і пояснювальні.
Тема 23.	**Частка** як частина мови. Поділ часток за структурними особливостями (за місцем і роллю у мовних одиницях). Фразові, формотворчі та словотворчі частки. Поділ часток за функціонально-семантичними ознаками. Фразові частки: питальні, оклично-підсилювальні, власне модальні частки; стверджувальні, заперечні, означальні, кількісні, спонукальні, видільні, приєднувальні. Частки, що виконують словотворчу функцію. Частки, що

	виконують формотворчу функцію. Наголос у частках. Загальна характеристика **вигуків** як своєрідних незмінних слів, що є еквівалентами висловів, що передають почуття, емоції, настрій людини тощо. Первинні і похідні вигуки, їх творення та звукова структура. Поділ вигуків за значенням: емоційні вигуки та вигуки, що передають різні волевиявлення людини. Значення, які передають емоційні вигуки. Вигуки, що виражають волевиявлення: наказово-спонукальні, спонукальні, апелятивні. **Звуконаслідувальні слова**. Слова-речення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**				
	Денна форма				
	Усього	**у тому числі**			
		л	**п**	**інд.**	**с р с**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Змістовий модуль І. Загальні питання граматики. Основні поняття морфології. Іменник як частина мови					
Тема 1. Граматика як наука, її різновиди. Морфологія як лінгвістична дисципліна, її різновиди. Предмет морфології, методи дослідження. Частини мови. Принципи поділу слів на частини мови. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Граматичні засоби вираження граматичних значень	**8**	**1**	**2**		**5**
Тема 2. Іменник як частина мови з погляду різних учень. Категорійне значення іменника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей іменника. Лексико-граматичні розряди іменників.	**3**	**1**	**2**		
Тема 3. Категорія роду іменника. Іменники з семантично мотивованим родом. Іменники з семантико- і формально-граматичними способами вираження родової ознаки. Подвійний рід іменників. Подвійні форми іменників одного роду. Хитання в граматичному роді іменників.	**3**	**1**	**2**		
Тема 4. Категорія числа іменника. Дві числові форми в сучасній українській літературній мові. Однина та множина іменників. Іменники, які творять корелятивні числові форми. Однинні іменники. Множинні іменники. Категорія відмінка. Значення відмінків. Граматичні засоби вираження значення відмінка.	**3**	**1**	**2**		
Тема 5. Поділ іменників на відміни та групи з історичним коментарем. Іменники, які не належать до жодної з відмін.	**3**	**1**	**2**		
Тема 6. Іменникові парадигми. Відмінювання іменників І, ІІ, ІІІ та IV відмін.	**19**	**2**	**4**		**13**

Тема 7. Відмінювання множинних іменників. Явище субстантивації в українській мові.	**5**	**1**	**2**		**2**
Разом – змістовий модуль I	**44**	**8**	**16**		**20**
Змістовий модуль II. Прикметник, числівник і займенник як частини мови					
Тема 8. Прикметник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прикметника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників. Якісні прикметники та їх граматичні, семантико-граматичні і словотворчі особливості. Ступені порівняння якісних прикметників. Прикметники, які не утворюють ступенів порівняння.	**3**	**1**	**2**		
Тема 9. Відносні прикметники. Семантичні групи відносних прикметників. Особливості їх творення. Відносно-якісні прикметники. Особливості їх творення. Присвійні прикметники. Семантичні групи присвійних прикметників. Особливості їх творення. Присвійно-відносні прикметники. Особливості їх творення. Перехід прикметників з однієї семантичної групи в іншу	**3**	**1**	**2**		
Тема 10. Відмінювання прикметників. Повні і короткі прикметники (членні і нечленні форми прикметників). Стягнена і нестягнена форми як морфологічні варіанти повних прикметників. Тверда і м'яка група відмінювання прикметників. Особливості відмінювання прикметників на *-лиций*. Перехід інших частин мови в прикметник (ад'єктивація).	**6**	**1**	**2**		**3**
Тема 11. Числівник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення числівника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних і синтаксичних особливостей числівника. Групи числівників за значенням. Означено-кількісні та неозначено-кількісні числівники. Означено-кількісні числівники: власне кількісні, збірні та дробові. Порядкові числівники. Частиномовний статус слів "другий", "десятий" тощо у різних вченнях. Поділ числівників за структурою та особливостями творення: прості, складні і складені числівники. Морфологічні особливості числівників. Особливості виявлення категорії роду, числа і відмінка у числівників. Кількісно-іменні словосполучення з числівниками в непрямих відмінках.	**3**	**1**	**2**		
Тема 12. Відмінювання числівників. Шість типів відмінювання числівників. Відмінювання порядкових числівників. Наголошування числівників.	**18**	**1**	**2**		**15**
Тема 13. Займенник як частина мови. Категорійне значення займенника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей займенника. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості	**3**	**1**	**2**		

Тема 14. Особливості реалізації категорії роду, числа та відмінка кожної групи займенників. Особові займенники. Зворотний займенник. Присвійні займенники. Питально-відносні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Заперечні займенники. Неозначені займенники	**3**	**1**	**2**		
Тема 15. Парадигма займенника. Відмінкові парадигми займенників співвідносні з парадигмами іменників, прикметників та числівників. Наголос у займенниках. Перехід інших частин мови у займенник (прономіналізація).	**7**	**1**	**2**		**4**
Усього годин за ІІ модуль	**48**	**8**	**16**		**22**
Змістовий модуль ІІІ. Дієслово як частина мови					
Тема 16. Дієслово як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення дієслова. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей дієслова. Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то. Інфінітив (неозначена форма дієслова). Особливості виявлення дієслівних категорій у інфінітива. Особливості морфемної структури інфінітива. Пестливі форми інфінітива.	**6**	**2**	**2**		**2**
Тема 17. Загальнодієслівні категорії. Категорія виду. Парновидові, одновидові та двовидові дієслова. Граматичні категорії перехідності / неперехідності та стану дієслова. Перехідні дієслова та їх морфологічні ознаки. Неперехідні дієслова та їх морфологічні ознаки. Синтаксичний спосіб вираження перехідності/неперехідності. Дієслова активного стану і граматичні засоби вираження його форм. Зворотно-середній стан: власне зворотні дієслова, непрямо-зворотні дієслова; активно-безоб'єктні .дієслова; пасивно-якісні дієслова; зворотно-пасивні дієслова. Дієслова, які не мають значення стану	**12**	**2**	**2**		**8**
Тема 18. Граматичні категорії способу та часу**.** Особливості виявлення категорії часу дієслова в сучасній українській літературній мові Часи дієслів: теперішній, майбутній, минулий, давноминулий, минулий умовний час. Категорія способу. Дійсний, умовний, наказовий, спонукальний і бажальний способи. Дійсний спосіб та граматичні засоби його вираження. Наказовий спосіб та граматичні засоби його вираження. Умовний спосіб та творення його форм. Історичний коментар. Особові форми умовного способу. Неособові форми умовного способу. Категорія особи і числа. Особові парадигми дієслів. Рід як іменна категорія особових дієслів. Особливості виявлення роду у особових формах дієслів. Історичний коментар.	**12**	**2**	**2**		**8**
Тема 19. Поділ дієслів на дієвідміни за основою інфінітива та основою теперішнього часу. Парадигми дієслова.	**24**	**2**	**2**		**20**

Тема 20. Дієприкметник як форма дієслова. Граматичні категорії дієприкметника та особливості їх реалізації в сучасній українській літературній мові. Синтаксичні функції дієприкметника. Дієприкметник у вченні І. Кучеренка, К. Городенської та І. Вихованця. Активні та пасивні дієприкметники. Активні дієприкметники, їх граматичні категорії. Особливості творення активних дієприкметників. Пасивні дієприкметники, їх граматичні категорії, особливості творення пасивних дієприкметників. **Дієприслівник** як форма дієслова. Граматичні категорії дієприслівника та граматичні засоби їх вираження. Синтаксичні функції дієприслівника. Дієприслівник у вченні І. Кучеренка, К. Городенської та І. Вихованця. Творення дієприслівників теперішнього та минулого часу	**9**	**2**	**2**		**5**
Усього годин за ІІІ модуль	**63**	**10**	**10**		**43**
Змістовий модуль IV. Прислівник. Службові частини мови. Вигук.					
Тема 21. Прислівник як частина мови у різних морфологічних школах. Категорійне значення прислівника. Морфологічні особливості, лексичне значення і синтаксична роль прислівника. Семантико-синтаксичні розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Наголошування прислівників. Складні прислівники. Омонімія прислівників та інших частин мови. Перехід прислівників у інші частини мови.	**9**	**2**	**2**		**5**
Тема 22. Службові (неповнозначні) частини мови. Статус службових слів у вченні І. Кучеренка. Нечастиномовний статус службових слів. Службові слова-морфеми. Слова-речення (І. Вихованець, К. Городенська). **Прийменник** як частина мови. Морфологічна класифікація прийменників. Первинні і вторинні прийменники. Відіменні, віддієслівні та прислівникові прийменники. Основні значення конструкцій з первинними прийменниками. Синонімічні прийменникові конструкції. **Сполучник** як частина мови. Прості, складні і складені сполучники.Поділ сполучників за способом уживання. Одиничні, повторювальні і парні сполучники. Синтаксичні функції сполучників. Сполучники сурядні та підрядні. Сурядні сполучники: єднальні, протиставні і розділові. Підрядні сполучники: причинові, часові, умовні, мети, порівняльні, допустові і пояснювальні.	**9**	**2**	**2**		**5**
Тема 23. Частка як частина мови. Поділ часток за структурними особливостями (за місцем і роллю у мовних одиницях). Фразові, формотворчі та словотворчі частки. Поділ часток за функціонально-семантичними ознаками. Фразові частки: питальні, оклично-підсилювальні, власне модальні частки; стверджувальні, заперечні, означальні, кількісні, спонукальні, видільні, приєднувальні. Частки, що виконують словотворчу функцію. Частки, що	**9**	**2**	**2**		**5**

виконують формотворчу функцію. Наголос у частках. Загальна характеристика **вигуків** як своєрідних незмінних слів, що є еквівалентами висловів, що передають почуття, емоції, настрій людини тощо. Первинні і похідні вигуки, їх творення та звукова структура. Поділ вигуків за значенням: емоційні вигуки та вигуки, що передають різні волевиявлення людини. Значення, які передають емоційні вигуки. Вигуки, що виражають волевиявлення: наказово-спонукальні, спонукальні, апелятивні. **Звуконаслідувальні слова**. Слова-речення.					
Усього годин за IV модуль	**27**	**6**	**6**		**15**
Усього годин	**180**	**32**	**48**		**100**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Принципи поділу слів на частини мови. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Граматичні засоби вираження граматичних значень	**2**
2.	**Іменник** як частина мови з погляду різних учень. Категорійне значення іменника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей іменника. Лексико-граматичні розряди іменників (абстрактні та конкретні, збірні іменники, іменники одиничні та речовинні, іменники – назви істот та неістот).	**2**
3.	Граматичні категорії роду та числа іменника.	**4**
4.	Поділ іменників на відміни та групи. Словозміна іменників. Повний морфологічний аналіз іменників.	**8**
5.	**Прикметник** як частина мови у різних морфологічних школах.Лексико-граматичні розряди прикметників. Особливості творення ступенів порівняння якісних прикметників.	**4**
6.	Повні і короткі прикметники (членні і нечленні форми прикметників). Стягнена і нестягнена форми як морфологічні варіанти повних прикметників. Тверда і м’яка група відмінювання прикметників. Особливості відмінювання прикметників на *-лиций*. Перехід інших частин мови в прикметник (ад’єктивація).	**2**
7.	Числівник як частина мови. Семантичні групи числівників. Власне-кількісні числівники. Збірні числівники. Дробові числівники. Неозначено-кількісні числівники. Порядкові числівники. Погляди мовознавців на порядкові числівники. Структурно-морфологічні розряди числвників.	**2**
8.	Словозміна числівників.Зв’язок числівників з іменниками. Лексико-граматична взаємодія числівників та інших частин мови.	**2**
9.	Займенник як частина мови. Категорійне значення займенника. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей займенника. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості	**2**
10	Особливості реалізації категорії роду, числа та відмінка кожної групи	**4**

	займенників. Особові займенники. Зворотний займенник. Присвійні займенники. Питально-відносні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Заперечні займенники. Неозначені займенники Парадигма займенника. Відмінкові парадигми займенників співвідносні з парадигмами іменників, прикметників та числівників. Наголос у займенниках. Перехід інших частин мови у займенник (прономіналізація).	
11	Дієслово як частина мови. Загальна характеристика семантичних, морфологічних, словотвірних та синтаксичних особливостей дієслова. Дієслівні форми: інфінітив, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то.	**2**
12	Категорії виду, перехідності / неперехідності та стану дієслова.	**2**
13	Граматичні категорії способу, часу, особи, роду, числа дієслова.	**2**
14	Поділ дієслів на дієвідміни за основою інфінітива та основою теперішнього часу. Парадигми дієслова.	**2**
15	Дієприкметник і дієприслівник. Повний морфологічний аналіз дієслова.	**2**
16	Прислівник як частина мови. Семантико-синтаксичні розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників. Наголошування прислівників. Складні прислівники. Омонімія прислівників та інших частин мови. Перехід прислівників у інші частини мови. Повний морфологічний аналіз прислівників.	**2**
17	**Службові (неповнозначні) частини мови**. Прийменник і сполучник. Омонімія прийменника та інших частин мови. Повний морфологічний аналіз прийменника та сполучника.	**2**
18	Частка. Вигук. Повний морфологічний аналіз часток і вигуків. Морфологічний аналіз усіх частин мови.	**2**
	Разом	**48**

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

№з/п	**Назва теми**	**Кількість годин**
1.	Поняття частин мови в різних морфологічних школах	**5**
2.	Відмінювання іменників (за чиним правописом)	**15**
3.	Відмінювання прикметників	**3**
4.	Відмінювання числівників	**15**
5.	Парадигми займенників	**4**
6.	Інфінітив за вченням К. Городенської	**2**
7.	Парновидові, одновидові та двовидові дієслова	**3**
8.	Зворотньо-середній стан дієслова	**5**
9.	Дієслово за концепцією В.Русанівського	**8**
10.	Структурні класи дієслів	**5**
11.	Парадигми дієслова	**15**
12.	Погляди українських мовознавців на дієприкметник та дієприслівник	**5**
13.	Модальник як частина мови за В.Горпиничем	**2**
14.	Прислівник у концепції І.Кучеренка	**3**
15.	Статус неповнозначних частин мови у різних морфологічних школах	**5**
16.	Явище міжчастиномовної омонімії в українській мові	**5**
	Разом	**100**

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Форми навчання: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студента

Методи навчання: пояснення з елементами бесіди (для активізації когнітивної діяльності студентів у процесі вивчення понять), елементи порівняльного методу (для порівняння граматичних явищ різних частин мови), елементи системного аналізу (для повного морфологічного аналізу частин мови), прийоми вибірки (для пошуку в тексті слів окремих частин мови та їхнього аналізу), дискусія, вправи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Тестування, контрольні роботи

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

ЗАЛІК У 4 СЕМЕСТРІ

Поточне тестування та самостійна робота															Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2								
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	100
5	10	10	5	5	10	5	10	5	5	5	10	5	5	5	

ІСПИТ У 5 СЕМЕСТРІ

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			50	100
Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20	Т 21	Т 22	Т 23		
5	5	5	5	5	5	10	10		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: ВУЗУ, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 - 60		достатньо	
FX	21–50	2	незадовільно	не зараховано

F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Захлюпана Н., Кузьма І., Кутня Г. Морфологія: навчально-методичний посібник. – Львів, 2009.
2. Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Навчальний посібник. – К., 2009.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. – К., 1993.
2. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. – К., 2004.
3. Горпинич В. О. Морфологія української мови. – К., 2004.
4. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія. – Донецьк, 1996
5. Захлюпана Н.М., Кузьма І.Т., Кутня Г.В, Труш О.М. Морфологія: термінологічний словник-довідник. – Львів, 2014.
6. Курс сучасної української літературної мови. – Т. 1. – К., 1951.
7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 2000.
8. Сучасна українська мова. За редакцією О. Д. Пономарева. – К., 2001.
9. Сучасна українська мова. За редакцією О. Д. Пономарева. – К., 2001.
10. Сучасна українська мова: Морфологія: підручник / за ред.. А.К.Мойсієнка. – К.: Знання, 2013. – С.524 с.

ДОПОМІЖНА

1. Алексієнко Л. А., Козленко І. В. Граматичний словник українських дієслів: У 2 т. – К., 1998.
2. Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівник української мови. – К., 1980.
3. Балабан Г. “Наймолодші” часові прийменники // Українська мова. – 2005. – № 2.
4. Бевзенко С. П. Історична морфологія української мови. – Ужгород, 1960.
5. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії. – К., 1991.
6. Болюх О. В. Морфолого-синтаксичні особливості прислівника // Мовознавство. – 1994. – № 6.
7. Болюх О. В. Парадигматика іменника // Мовознавство. – 1995. – № 4-5.
8. Вакула Г. П. Категорія істот і неістот в українській мові // УМЛШ, 1965. - № 6.
9. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. – К., 1980.
10. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. – К., 1987.
11. Вихованець І. Р. Студії про українські відмінки: Термінологічний аспект // Українська мова. – 2005. – № 4.
12. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К., 1988.

13. Глібчук Н. М., Добосевич У.Б. Проблеми міжчастиномовної омонімії в сучасній українській літературній мові // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: Львівський національний ун-т, 2010. – Вип. 50. – С. 386-404.
14. Гнатюк Г. М. Ад'єктивація дієприкметників у сучасній українській літературній мові // Мовознавство. – 1983. – № 1.
15. Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. – К., 1982.
16. Гринчишин Д. Г. Явище субстантивації в українській мові. – К, 1965.
17. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. – К, 1978.
18. Дудик П. С. Іменники з кінцевим –р в українській мові // УМЛШ, 1965. - № 9.
19. Жовтобрюх М. А. Система частин мови в українській лінгвістичній традиції // Мовознавство. – 1993. – № 3.
20. Загнітко А. П. Аналітизм у системі дієслівних категорій // Мовознавство. – 1993. – № 4.
21. Загнітко А. П. Категорія роду в системі граматичних категорій дієслова // Мовознавство. – 1987. – № 2.
22. Загнітко А. П. Семантика іменних категорій // Мовознавство. – 1990. – № 1.
23. Загнітко А. П. Система і структура граматичних категорій дієслова. – К., 1990.
24. Задорожний В. Кличний відмінок іменників на –ець в сучасній українській мові // Дивослово, 2005. - № 3.
25. Івченко М. П. Числівники української мови. – К., 1955.
26. Калько М. І. Видова неоднорідність дієслів як вияв взаємодії категорії виду з їх лексичним значенням // Мовознавство. – 1990. – № 2.
27. Карпенко Ю. О. Друга відміна іменників // УМЛШ, 1964. – № 11.
28. Карпенко Ю. О. Фащенко М. Л. Третя відміна іменників // УМЛШ, 1972. - № 11.
29. Карпенко Ю. О. Четверта відміна іменників // УМЛШ, 1972. - № 10.
30. Карпенко Ю. О. Ще раз про критерії виділення частин мови // Мовознавство. – 2001. – № 3.
31. Ковалик І. І. Логіко-лінгвальна природа категоріальних значень частин мови // Ковалик І. І. Вибрані праці. – Львів; Івано-Франківськ, 2008. – Т. 2.
32. Ковалик І. І. Мова і мовлення та форми їх існування // Ковалик І. І. Вибрані праці. – Львів; Івано-Франківськ, 2008. – Т. 2.
33. Ковалик І. І. Про граматичні категорії в сфері мови і мовлення // Ковалик І. І. Вибрані праці. – Львів; Івано-Франківськ, 2008. – Т. 2.
34. Ковалик І. І. Про лінгвальні категорії, їх властивості і види // Мовознавство. – 1980. – № 5.
35. Ковалик І. І. Теоретичні питання граматики // Ковалик І. І. Вибрані праці. – Львів; Івано-Франківськ, 2008.
36. Колодяжний А. С. Прийменник: Матеріали до лекцій з курсу сучасної української літературної мови. – Харків, 1960.
37. Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. – Луцьк, 2002.
38. Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові. Специфіка зв'язків та їх значення. – К., 1964.
39. Кучеренко І. К. Актуальні проблеми граматики. – Львів, 2003.
40. Кучеренко І. К. Граматична характеристика дієприкметника і його місце в системі частин мови // І. К. Кучеренко. Актуальні проблеми граматики. – Львів, 2003.

41. Кучеренко І. К. Категорія відмінка в сучасній українській мові. – Львів, 1961.
1. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови.– К., 1964. – Ч. ІІ. (Вид. 2-ге. - Вінниця, 2003).
42. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. – К.,1961. – Ч. 1.
43. Кушлик О. П. Комплексне визначення частиномовного статусу "перехідних" одиниць // Мовознавство. – 1997. – № 4-5.
44. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. – К., 1983.
45. Масицька Т. Є. Граматична структура дієслівної валентності. – Луцьк, 1998.
46. Матвіяс І. Г. Діалектна основа словозміни в українській літературній мові // Мовознавство. – 2006. – № 5.
47. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. – К, 1974.
48. Матвіяс І. Г. Синтаксис займенників в українській мові. – К., 1962.
49. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові. – К., 1981.
50. Медведев С. П. Система сполучників в українській мові. – Харків, 1982.
51. Мельник Ю. В. Давноминулий час: проблема та гіпотези // Мовознавство. – 1996. – № 1.
52. Потебня А. А. Из записок по русской грамматике. – М., 1858. – Т. 1-2.
53. Русанівський В. М. Дієприкметники і слова дієприкметникового походження // УМЛШ, 1968. - № 8.
54. Русанівський В. М. Дієслово – рух, дія, образ. – К., 1977.
55. Русанівський В. М. Значення і взаємозв'язок граматичних категорій виду і часу // УМЛШ, 1959. - № 4.
56. Русанівський В. М. Означальні, предикативні і модальні прислівники // УМЛШ, 1967. - № 4.
57. Русанівський В. М. Структура українського дієслова. – К., 1971.
58. Самійленко С. П. Із історичних коментарів до української мови. Займенник // УМЛШ, 1955. - № 6.
59. Самійленко С. П. Із історичних коментарів до української мови. Прикметник // УМЛШ, 1953. - № 3.
60. Самійленко С. П. Категорія роду // УМЛШ, 1965. - № 10; 1966. - № 5.
61. Сасинович Е. С. Дієприслівники в сучасній українській мові. – К., 1963.
62. Сич В. Ф. Особові та зворотний займенник // УМЛШ, 1976. - № 4.
63. Скаб М. С. Вокатив на тлі взаємодії рівнів мови // Мовознавство. – 1990. – № 5.
64. Соколова С. О. Час та його відображення в граматичних категоріях дієслова // Мовознавство. – 1995. – № 4-5.
65. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 1997.
66. Тараненко О. О. Дієслово в контексті сучасних тенденцій до перегляду нормативних засад української літературної мови // Мовознавство, 2006. - № 2-3.
67. Тараненко О. О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму (у межах граматичних категорій) // Мовознавство, 2005. - № 3-4; 2006. - № 1.
68. Тараненко О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму (у межах граматичних категорій іменника) // Мовознавство. – 2005. – № 3-4.

69. Тронь К. Л. Нестягнені форми прикметників в українській мові // УМЛШ, 1972. - № 7.
70. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000.
71. Чапля І. К. Прислівник в українській мові. – К., 1960.
72. Юносова В. Кличний відмінок іменників чоловічого роду відміни в сучасній українській мові // Дивослово, 2006. - № 4,5.
73. Юносова В. Родовий відмінок однини іменників чоловічого роду ІІ відміни // Дивослово, 2002. - № 4.